

СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ

УДК 654.1:316.4

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.3.4>**Бойчук Олег Іванович**

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри філософії і соціальної антропології
Університету Григорія Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30, Переяслав, Київська область Україна
orcid.org/0000-0002-9331-8039

Юхименко Наталія Федорівна

кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії і соціальної антропології
вул. Сухомлинського, 30, Переяслав, Київська область Україна
orcid.org/0000-0001-7739-9716

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ ПРОМОЦІЇ ВІРТУАЛЬНОЇ ГЕНЕЗИ

Актуальність проблеми. В статті висвітлено проблему дієвості Інтернет-мереж як агенції для поширення маніпулятивної інформації, яка за допомогою сукупності віртуальних інтроєктів підсвідомо формує світоглядні орієнтири людини, активізує інтерналізацію її неаутентичних абераційних суджень й переконань, сприяє вибору спотворених пріоритетів, що негативно впливає на соціалізацію молоді в сучасності.

У ХХІ ст. соціальні мережі набули великої популярності в світі, зокрема в Україні, й значущості в житті сучасної молоді, що суперечить концептуальній її соціалізації. Стрімкий розвиток означеного явища детермінований внутрішнім запитом молоді на появу мультимедійно-розважального і суб'єктивно-комунікативного середовища, а також низкою соціально-економічних чинників у створенні та промоції різноманітних Інтернет-проектів. Розробники комп'ютерних ігор, контент-мейкери, інфо-маркетологи, угруповання кібер-злочинців та інтернет-шахраїв впроваджують свої варварські ідеї в соціальні мережі. Такого типу контенти виступають платформою для їх репрезентації й промоції віртуальної генези суспільного розвитку. Масовий перехід до комунікації, бізнесу, розваг, інформаційно-соціальних інтеракцій спричинив малоосмислені соціальні зміщення і швидкісне розростання Інтернет-павутиння, яке значною мірою випередило розвиток наукової думки та спричинило неспроможність своєчасного вироблення засобів соціально-правової регуляції та застосування актуальних компенсаторних механізмів суспільством.

Мета та завдання роботи спрямовані на висвітлення проблеми впливу на молодь, соціальних мереж як інноваційної платформи просування віртуальної генези суспільного розвитку й потужного медіатора в молодіжній соціалізації, а також збагачення наукового контенту в галузі соціальної філософії.

Методи дослідження. Методологічним ресурсом статті виступає сукупність загальнонаукових методів: феноменологічний, структурно-функціонального аналізу, індукції, дедукції, синтезу, а також загальнофілософського екстраполявання актуальних тенденцій і соціологічні методи (анкетування, соціометрія, кореляційно-регресивний аналіз).

Ключові слова: соціальні мережі, віртуальна генеза, віртуалізація, віртуальні інтроєкти, медіакультурний простір, цифровізоване суспільство, міжособистісні стосунки, світогляд, цінності.

Вступ. Дотичним до нашого дослідження вважаємо розвідки сучасних науковців, наприклад, щодо інформатизації суспільства та проблеми «кліпового мислення» (Г. Бахтіна, 2021), мобільних месенджерів як технології сучасної self-взаємодії у фокусі цифрової соціології (М. Бірюкова, 2019), медіафілософського підходу до преображення людини (В. Головей, 2019), перформативної арт-практики в контексті антропології (Ю. Генсіцький, 2020), соціально-філософського аналізу медіакультурного простору соціалізації медіа (Н. Гірліна, 2020), віртуальної реальності й кіберпростору як атрибутів сучасного суспільства (О. Данильян, О. Дзьобань, 2020), антропологічних аспектів інформаційно-комунікаційної безпеки (Ю. Ємельянова, 2020), людини в інформаційному просторі соціальних мереж і месенджерів (А. Куцик, 2021), постмодерністського моделювання образу нової соціальної реальності (В. Огорокова, 2019) та ін.. Зокрема коло вітчизняних вчених (О. Ярмолюк, Ю. Фісун, Ю. Шаповалова) стверджують, що популярність соціальних мереж обумовлена економічними факторами, адже в сучасному цифровому суспільстві соціальні мережі є найбільш ефективним інструментом промоції товарів, послуг і створення бізнес-проектів, в яких зосереджено величезну зацікавленість в товарах і послугах аудиторії [11]. В. Похилько і А. Єременко авторитетно заявляють про вагомність соціальних мереж як потужного майданчика для створення й промоції бізнес-проектів, залучення клієнтів до провадження ефективного, двостороннього зв'язку з ними, швидкого моніторингу й ефективного закриття потреб і запитів споживачів, стимулювання попиту на товари й послуги [6]. На думку В. Нагнибіди, соціальні мережі виступають особливим соціальним простором, де трансформуються традиційні форми соціалізації та соціальних відносин, в основі яких лежить перетворення міжособистісного спілкування та різноманітні форми віртуальної комунікації. Дослідниця актуалізує сутність процесу соціалізаційних трансформацій на рівнях агентів соціалізації й тих, хто соціалізується [4].

Аналіз досліджень. Проблема залучення молоді до соціальних мереж та ефективності віртуального середовища в процесі соціалізації молоді вивчалась в сумісному дослідженні кола вчених (О. Бойчук, Ю. Лебедева, М. Стадник, А. Міщук, Л. Щербін) [12]. Ґрунтовна праця супроводжувалась анкетуванням, соціометрією, кореляційно-регресивним аналізом, які виявили певні результати: 75% здобувачів ЗВО використовують соціальні мережі щодня, 25% – декілька разів на тиждень. Зокрема Instagram є найбільш популярною соціальною мережею (65% з опитаних тінейджерів), Facebook (30%), TikTok (20%). Результати дослідження довели, що використання віртуального простору може мати і позитивні сторони (підвищення задоволення власним життям і руйнування кордонів між співбесідниками), і негативні наслідки (ризик розвитку кримінально-неконвенційної поведінки, шкідливих звичок, втрата комунікативних навичок, розвиток інтернет-залежності) [там само].

Результати дослідження. Філософське осмислення проблематики соціальних мереж в контексті новітнього агента соціалізації та платформи для промоції віртуальної генези починається з вивчення рівня залученості молоді до соціальних мереж та рівня емоційного включення молоді в процесі їх використання. Емпіричне дослідження С. Маріно і Дж. Гіні (2020 р.) доводить, що означені рівні є критично високими. Вчені виявили пріоритети сучасної молоді в застосуванні соціальних мереж, зокрема у вирішенні складних завдань щодо працевлаштування, підбору й купівлі різноманітних товарів, побудови міжособистісних стосунків, вирішення конфліктних ситуацій та ін.. За пошуками науковців стало зрозумілим, що реалії віртуальної комунікації, не відповідають очікуванням молоді. Фактичний же рівень ефективності соціальних мереж у процесі вирішення складних завдань виявлено як дуже низький [16].

Нами продуковано думку про негативний вплив соціальних та Інтернет-мереж на соціалізацію молоді, що знайшло підтвердження в дослідженнях Н. Нурі й Г. Анварі. В тексті наукової праці виключно показово, що, окрім переваг і можливостей для спілкування молоді, розваг, впровадження бізнес-ідей, деякі соціальні контенти (Youtube, Facebook, Tik-tok, Network-X) є небезпечними для їх неукріпленого мислення та яких може спровокувати фізичні, емоційні, психологічні й соціальні розлади свідомості (соціальна ізоляція, тривожність, депресія, кіберсексуальність, суїцид та ін.) [17]. На думку Дж. Туоміна, Е. Рентала, та Х. Рейніканена, з метою

розуміння реального впливу соціальних мереж на поведінку, цінності та світогляд молодих людей зараз і в майбутньому, необхідно проаналізувати об'єкти, які є основою соціальних мереж, адже основою соціальних мереж вже давно перестала бути комунікація [19]. Об'єктами соціальних мереж виступають віртуальні аналоги дієвих метафізичних акторів, що представлені в об'єктивній реальності та їх іманентні складові. О. Курбан виділяє домінуючі об'єкти соціальних мереж – Google, Facebook, Instagram, Youtube та їх амбітус: маркетинг, промоція об'єктів, ідей, персоналій, організаційних структур, товарів та послуг – 20%; ігри, музика, дозвілля, спілкування, знайомства, розваги – 20%; самопрезентація та самореклама окремих осіб, персоналій – 10%; розміщення й перегляд фото-відео матеріалів – 20%; пошук людей, компаній, груп за інтересами – 10%; соціально схвалені напрямки діяльності: екологічні, культурні, музичні, поетичні та популяризація науки – 3%; книги та аудіокниги – 4%; новини – 4%; контент для вирішення тематичних завдань – 4%; штучний інтелект – 4%; спам – 4% [1].

З відсоткового корпусу даних помічаємо лише 3% контентів, схваленого користувачами, є контентом в якому поширюються загальнолюдські цінності, конструктивні форми саморозвитку і самовираження, добродесність й гідність. Він впливає на освіченість особи в сфері науки, культури, мистецтва, спорту та ін.. Натомість інші 90% складають «*треш-контенти*», які позбавлені серйозності, та мають лише гумористично-розважальні функції, їм властивий неестетичний зміст, відсутність логічних зв'язків, структурованості й послідовності у наданні інформації, що може викликати неадекватну реакцію молоді або непередбачуваний шок. Практичний локус виявляє, що сучасна молодь не має потреби розширювати свій інтелект, критично осмислювати дії, що опосередковані технічними засобами, приймати специфіку мережевого спілкування і не спроможна брати на себе відповідальність за участь у різноманітних формах неконвенційних віртуальних інтеракцій.

Проблема надмірного використання молоддю соціальних мереж обумовлює пристосування їх до нових соціальних ролей, моделювання власного образу через прийняття руйнівного впливу псевдокумирів: Інтернет-хуліганів, Інтернет-шпигунів, Інтернет-тролів, Інтернет-шахраїв, Інтернет-гриферів, Інтернет-збоченців. І. Михальчук стверджує, що за допомогою мережі Інтернет молодь часто реалізує бажані соціальні інтеракції та пов'язує з ними значну частину життєвих експектацій, тим самим моделює лонгітудно-віртуальний вектор інтеграції. «Віртуальний простір для сучасної людини постає середовищем без цензури й контролю» [3]. На нашу думку, цей кричущий факт повинен занепокоїти суспільство, оскільки молодь залишається наодинці з соціальними мережами й мережею Інтернет, сприймаючи «інтерактивно-віртуальний рай» як свій власний та вживається у нереальність віртуального, що може привести до різного роду аморальних і антисоціальних вчинків. Ступінь залученості молоді до треш-контенту та його споживання близький до критично високого. Цей факт підштовхує розробників до впровадження певних ідей, які засуджуються традиційними морально-етичними нормами й правовим дискурсом, а також активізує подвійну інтерналізацію біполярних, часто дивергентних переконань, цінностей, норм, світоглядних орієнтирів споживачів.

О. Петренко наголошує, що Інтернет виступає ще і своєрідним *субпростором суспільства* для гри соціальних «акторів» (індивідуальних та колективних), в ході якої взаємодіють відповідні соціальні позиції і здійснюється боротьба за владу, вплив, інформаційне домінування. На думку дослідниці, це призводить до формування феноменів, які мають природу суспільної думки, суспільної дії, та спричиняють появу чисельних «епідемічних реакцій», нової віртуально-групової ідентичності, утворення інноваційних полів влади та перерозподіл співвіднесення ресурсів, що впливають на подальші позиції та взаємодію «акторів» як зовнішніх елементів нової соціальної реальності [7].

Зарубіжні вчені (І. Кокберн, Р. Хендерсон, С. Стерн) наголошують, що соціальні мережі й дотичні до них організації-розпорядники цілеспрямовано уникають державного регулювання їх діяльності, віддають перевагу роботі з «*фактчекерами*», що запобігає ризику регулювання й цензури їх діяльності з боку урядів різних країн [14]. Не зважаючи на внутрішній контроль і заборони (образи, наклеп, негатив, цькування), на думку Д. Брауна, соціальні мережі

негативно впливають на настрій і психічне здоров'я людини, викликають стрес, тривожність, погіршують сон, руйнують самооцінку, що є постійними супутниками користувачів соціальних мереж [13].

І. Сєдова інтерпретує думку Р. Діреста, Т. Харіса, Т. Кендала у виявленні відсутності врегулювання й повноцінного зовнішнього контролю соціальних мереж, зокрема Facebook, та вважає, що це призводить до формування культу ненависті, різноманітних проявів ворожнечі, конфліктів на ґрунті расової неприязні, харасменту, переслідування, сексуальних домагань та ін. [8]. У дотичному дослідженні, В. Огорокова посилаючись на думку Є. Іванової стверджує що різке збільшення користувачів соціальної мережі Facebook, яке вона називає «офейсбучування», «головний порок та головний діагноз сучасності», який розриває всі природні соціальні зв'язки і вибудовує нові, природа яких досі незрозуміла та потребує наукового переосмислення, необхідність в якому постійно актуалізується та набирає нових змінних [8]. О. Петренко пояснює означене явище тим, що «соціальні мережі є середовищем, у якому можуть відбуватись процеси на зразок *соціальної епідемії*, коли користувачі «заражуються» певним настроєм, установками через поширення «вірулентної інформації» [8, с. 99], яка «застрягає у пам'яті, її неможливо викинути з голови», вона запам'ятовується, як рекламний слоган чи приспів з пісні та викликає бажання нею поділитись [там само].

На нашу думку, вербальна й невербальна агресія в соціальних мережах дійсно має ефект «*соціального зараження*», вона швидко розповсюджується, адже соціальні мережі та форуми сприймаються споживачами як альтернативний простір, в якому не діють закони, морально-етичні норми, правила й обмеження традиційного суспільства. Означене явище набирає обертів у вигляді абераційно-сугестивних установок, перетворює соціальні мережі на середовище для поширення емоційних реакцій, вивільнення накопиченої агресії, воно трансформується і проявляється в різноманітних формах кібер-булінгу, харасменту, третирування, дискримінації в мережі Інтернет. Ю. Тихоненко підкреслює, що набуті в соціальних мережах агресивні комунікативні моделі згодом переносяться до спілкування у реальному світі, що спричиняє підвищення рівня індивідуальної агресії сучасної молоді. «В Інтернеті підлітки не переймаються підбором коректної форми та не зважають на можливість образити іншого, що також є проявом орієнтації особистості підлітка на власні інтереси та потреби під час Інтернет комунікації» [10]. А от С. Лерея, В. Коупленд і Е. Костелло намагаються зрозуміти природу агресії молоді в мережі Інтернет, вони приходять до висновків, що «цифрове середовище та електронні пристрої створюють особливі умови, які спонукають підлітків до негативної та неадекватної поведінки» [15]. Вчені підкреслюють наявність почуття анонімності, яке формує мережа Інтернет, сприяє поведінці, що порушує соціальні норми.

В пошуках причин агресивної поведінки молоді в соціальних мережах І. Михальчук приходить до висновку, що в них «індивід має справу не з конкретним матеріальними об'єктами, а із симуляціями, усвідомлюючи при цьому їх ілюзорність та умовність» [3]. Означена думка корелює з концепцією А. Зустера, М. Жаримовича, М. Хамана щодо технологічних досягнень, запропонованих Інтернет-мережами, які несуть у собі несприятливий нескінченний ресурс для пошкодження біопсихосоціального здоров'я молоді. За допомогою цього «інструменту» молоде покоління дистанціюється від відповідальності й починає сприймати порушення формально-неформальних правил як жарт, поводяться при цьому надзвичайно холоднокровно. Вчені підкреслюють, що цьому сприяє Онлайн-опосередкований контакт агресора й жертви, зменшує включення основних механізмів автоматизовано-афективної емпатії, що виступає в якості морально-психологічного запобіжника [18].

Зростання престижу цих реалій призводить до актів насильства, підлітки стають «героями» сцен розправи над однокласниками, зйомка дійства відразу викладається до соціальних мереж, про що стурбовано наголошують психологи. Зокрема знані українські фахівці О. Максим і Н. Сулова пояснюють дану ситуацію специфікою використання сучасних цифрових технологій та зануренням до соціальних мереж, яка через пригнічення значущості моральних якостей (вихованість, життєрадісність, відповідальність, освіченість)

спроможна змінити структуру й зміст смисло-життєвих орієнтацій молоді та ініціювати неетичні форми соціального самовираження (жорстокість, агресивність, соціальна байдужість, зниження емоційного інтелекту). Таким чином соціальні мережі формують виражену потребу соціальної значущості та трансформують характеристики міжособистісних стосунків сучасної молоді в бік віртуальної атракції, розмивання кордонів, відсутності меж і вседозволеності [2; 9].

Висновки. Усвідомлення логічних закономірностей в адаптації соціальних мереж як платформи для промоції віртуальної генези сприяло виокремленню деяких аспектів. Відсутність відповідальності та реальних механізмів регулювання неконвенційних форм поведінки в соціальних мережах призводить до їх переосмислення та становлення в якості загальноприйнятих виконавчих моделей, в яких агресивна за своєю природою людина заходить так далеко, наскільки їй це дозволено. Такого роду віртуально-соціальна агресія (незалежно від форми) призводить до збільшення форм девіантної поведінки в умовах об'єктивної реальності (вандалізм, крадіжки, вживання алкоголю, наркотиків), а також погіршення соціально-психологічного клімату в родині й школі.

Аналіз дослідницьких наукових ідей сучасних авторів допоміг розширити уявлення про опосередкування соціальної взаємодії, перенесення її в інше комунікативне середовище, яке призводить до зниження емоційної чутливості й втрати емоційного інтелекту користувачів. В той же час розважальна сутність мережі, її ілюзорність, умовність, симулятивність позбавляють експонентів процесу критично осмислювати наслідки своїх дій. Вивчення різноманітних форм агресії в соціальних мережах сприяло розумінню девіантної поведінки заохочених осіб як сукупності концептуально різних психолого-соціальних субфеноменів.

Вирішення означеної проблеми вимагає консолідації дій вчених, керівників державного апарату, педагогів, психологів, батьків, оскільки повинно включати комплексний підхід і здійснювати покроковий алгоритм: вдосконалення загальнодержавної концептуальної протидії соціальним девіаціям в мережі Інтернет; підвищення рівня медіаграмотності молоді, батьків, педагогічних працівників, формування їх компетентності й культури в означеному аспекті, а також правильних життєвих цінностей та світоглядних орієнтирів. Сучасній молоді необхідно навчитись користуватись доступним інструментарієм та ефективними стратегіями в роботі з Інтернет мережами для обробки і фільтрування інформації. Нами актуалізовано безпосередню й відповідальну роль родини й закладу освіти у навчанні дітей виявляти небезпечні маніпулятивні дії в мережі Інтернет, орієнтуватись у інформаційному потоці, розвивати здібності до критичного сприйняття, ідентифікації, інтерпретації, оцінювання, розуміння корисності або шкідливості інформації, вміти розрізняти соціально-корисний та треш-контент.

Перспективи подальшого дослідження обраного феномена вбачаємо у розробці концептуальних положень міжгалузевих, міждисциплінарних, міжпредметних зв'язках, формуванні загальнонаукової єдності у розробці практичних дій, форм, методів і компенсаторних механізмів, необхідних для вирішення глобальної міжконтинентальної проблеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Курбан, О. (2016) Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі: навчальний посібник. Київ: ВІКНУ, 2016. 286 с. Retrieved from: <http://www.interinf.chnu.edu.ua/res//interinf/Inf%20vijny.pdf>
2. Максим, О. (2019) Деформація ціннісних орієнтацій Інтернет-залежних підлітків. *Актуальні Проблеми Психології*. Т. 20. № 11. С. 102–119.
3. Михальчук, І. (2018) Симуляція реальності людини у віртуальному просторі. *Вісник східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Серія Філософські науки*, №11 (384) <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17738>
4. Нагнибіда, В. О. (2021) *Вплив інтернет-спілкування на процес соціалізації підлітків* : кваліф. роб. магістра спец. «Психологія» Запоріжжя: ЗНУ, 90 с. <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/6408/1/Нагнибіда%20Вероніка%20Олександрівна.pdf>

5. Окорочкова, В. В. (2019). *Постмодерністське моделювання образу нової соціальної реальності* [дис. д-ра філос. наук]. Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». 393 с.
6. Похилько, С. В., Єременко А. Ю. (2020) Соціальні мережі як майданчик для створення та розвитку бізнес-проектів. *Вісник Сумського державного університету*. № 3. – С. 130–139. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU_ekon_2020_3_16
7. Петренко, О. (2017). Інтернет як субпростір суспільства: структури та процеси [дис. канд. соціол. наук]. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна 217 с.
8. Сєдова, І. (2021) Культ ненависті в інтернеті. Чи зможуть війни в соцмережах перетворитися на реальні? *Центр Прав Людини «Зміна» Онлайн-видання* <https://zmina.info/articles/kult-penavysti-v-interneti-chy-zmozhut-vijny-v-soczmerezhah-peretvorytysya-na-realni>
9. Сулова, Н. (2022) *Взаємозв'язок інтернет-залежності та характеристик міжособистісних стосунків у підлітків* : [кваліф. роб. ступ. магістр зі спец. психологія] Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, каф. психології. 61 с.
10. Тихоненко Ю. (2022) Вплив інтернету на формування життєвих орієнтацій підлітків. *Науковий журнал «Габітус»* Випуск 35. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.35.24>
11. Boichuk, O., Lyebedyeva, Y., Stadnyk, M., Mishchuk, A., & Shcherbin, L. (2023). Effectiveness of virtual space in the socialization process of teenagers (under martial law). *Amazonia Investiga*, Vol. 12(63), (pp. 266–276). <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.25>
12. Brown, D. (2018) *How social networks affect our mood, sleep, mental health and relationships*. From: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut-42693578>
13. Cockburn, I., Henderson, R. & Stern, S. (2019). 4. The Impact of Artificial Intelligence on Innovation: An Exploratory Analysis. In A. Agrawal, J. Gans & A. Goldfarb (Ed.), *The Economics of Artificial Intelligence: An Agenda* (pp. 115–148). Chicago: University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/9780226613475-006>
14. Lereya, S. T.; Copeland, W. E.; Costello, E. J. ; Wolke, D. (2015) Adult mental health consequences of peer bullying and maltreatment in childhood: Two cohorts in two countries. *Lancet of Psychiatry Journal* 2015, 2, (pp. 524–531). [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(15\)00165-0](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(15)00165-0)
15. Marino, Claudia & Gini, Gianluca & Angelini, Federica & Vieno, Alessio & Spada, Marcantonio. (2020). Social norms and e-motions in problematic social media use among adolescents. *Addictive Behaviors Reports journal* vol. 11 <https://doi.org/10.1016/j.abrep.2020.100250>
16. Noori, Nooriailai & Sayes, Ajmal & Anwari, Gulaqa. (2023). The Negative Impact of Social Media on Youth's Social Lives. *International Journal Of Humanities Education and Social Sciences (IJHESS)*. Vol. 3. <https://doi.org/10.55227/ijhess.v3i1.613>
17. Szuster, A.; Jarymowicz, M. (2020) Human empathy of automatic vs. reflective origin: Diverse attributes and Regulative Consequences. *New Ideas Psychol.* 2020, 56, <https://doi.org/10.1016/j.newideapsych.2019.100748>
18. Tuominen, J., Rantala, E., Reinikainen, H., & Wilska, T.-A. (2023). Modern-day socialization agents : The connection between social media influencers, materialism, and purchase intentions of Finnish young people. *The Journal of Social Media in Society* Spring 2023, Vol.12, No. 1, (pp. 21–48) Retrieved from: <https://thejsms.org/index.php/JSMS/article/view/1107>

REFERENCES

1. Kurban, O. (2016) *Modern information wars in the online network space: a study guide*. Kyiv: VIKNU, 2016. 286 p. Retrieved from: <http://www.interinf.chnu.edu.ua/res//interinf/Inf%20vijny.pdf> [in Ukrainian].
2. Maksym, O. (2019) Deformation of value orientations of Internet-addicted teenagers. *Actual Problems of Psychology*. T. 20. No. 11. P. 102–119 [in Ukrainian].
3. Mykhalchuk, I. (2018) Simulation of human reality in virtual space. *Bulletin of the Eastern European National University named after Lesya Ukrainka Philosophical Sciences Series*, No. 11 (384) Retrieved from: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17738> [in Ukrainian].
4. Nagnybida, V. O. (2021) *The influence of Internet communication on the process of socialization of teenagers: qualification. [Doctoral dissertation]* Zaporizhzhia: ZNU, Retrieved from: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/6408/exandrivna.pdf> [in Ukrainian].

5. Okorokova, V. (2019). *Postmodern modeling of the image of the new social reality* [Doctoral dissertation]. State institution "Southern Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky". 393 p. [in Ukrainian].
6. Pokhilko, S. Yeremenko A. (2020) Social networks as a platform for the creation and development of business projects. *Bulletin of Sumy State University*. No. 3. pp. 130–139. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU_ekon_2020_3_16 [in Ukrainian].
7. Petrenko, O. (2017). *The Internet as a subspace of society: structures and processes*. [Doctoral dissertation]. V. N. Karazin Kharkiv National University 217 c.
8. Sedova, I. (2021) Cult of hatred on the Internet. Can social media wars become real? Center for Human Rights "Change" Online publication. Retrieved from: <https://zmina.info/articles/kult-ne-navysti-v-interneti-chy-zmozhut-vijny-v-soczmerezhah-peretvorytysya-na-realni> [in Ukrainian].
9. Suslova, N. (2022) *The relationship between Internet addiction and characteristics of interpersonal relationships in adolescents*: [Master's thesis] Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovorody, cafe. psychology. 61 p. [in Ukrainian].
10. Tikhonenko Yu. (2022) The influence of the Internet on the formation of life orientations of adolescents. *Scientific journal "Habitus"* Issue 35. Retrieved from: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.35.24> [in Ukrainian].
11. Boichuk, O., Lyebyedyeva, Y., Stadnyk, M., Mishchuk, A., & Shcherbin, L. (2023). Effectiveness of virtual space in the socialization process of teenagers (under martial law). *Amazonia Investiga*, Vol. 12(63), (pp. 266–276). <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.25> [in English].
12. Brown, D. (2018) *How social networks affect our mood, sleep, mental health and relationships*. From: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut-42693578>
13. Cockburn, I., Henderson, R. & Stern, S. (2019). 4. The Impact of Artificial Intelligence on Innovation: An Exploratory Analysis. In A. Agrawal, J. Gans & A. Goldfarb (Ed.), *The Economics of Artificial Intelligence: An Agenda* (pp. 115–148). Chicago: University of Chicago Press. Retrieved from: <https://doi.org/10.7208/9780226613475-006> [in English].
14. Lereya, S. T.; Copeland, W. E.; Costello, E. J. ; Wolke, D. (2015) Adult mental health consequences of peer bullying and maltreatment in childhood: Two cohorts in two countries. *Lancet of Psychiatry Journal 2015*, 2, (pp. 524–531). Retrieved from: [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(15\)00165-0](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(15)00165-0) [in English].
15. Marino, Claudia & Gini, Gianluca & Angelini, Federica & Vieno, Alessio & Spada, Marcantonio. (2020). Social norms and e-motions in problematic social media use among adolescents. *Addictive Behaviors Reports journal* vol. 11 Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.abrep.2020.100250> [in English].
16. Noori, Nooriailai & Sayes, Ajmal & Anwari, Gulaqa. (2023). The Negative Impact of Social Media on Youth's Social Lives. *International Journal Of Humanities Education and Social Sciences (IJHESS)*. Vol. 3. Retrieved from: <https://doi.org/10.55227/ijhess.v3i1.613> [in English].
17. Szuster, A.; Jarymowicz, M. (2020) Human empathy of automatic vs. reflective origin: Diverse attributes and Regulative Consequences. *New Ideas Psychol. 2020*, 56, Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.newideapsych.2019.100748> [in English].
18. Tuominen, J., Rantala, E., Reinikainen, H., & Wilska, T.-A. (2023). Modern-day socialization agents : The connection between social media influencers, materialism, and purchase intentions of Finnish young people. *The Journal of Social Media in Society* Spring 2023, Vol.12, No. 1, (pp. 21–48) Retrieved from: <https://thejsms.org/index.php/JSMS/article/view/1107> [in English].

Boichuk Oleh Ivanovych

Postgraduate Student at the Department of Philosophy and Social Anthropology
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
30, Sukhomlynskooho str., Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine
orcid.org/0000-0002-9331-8039

Yukhymenko Nataliia Fedorivna

Candidate of Philosophical Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Philosophy and Social Anthropology
30 Sukhomlynskooho str., Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine
orcid.org/0000-0001-7739-9716

SOCIAL NETWORKS AS A PLATFORM FOR PROMOTING VIRTUAL GENESIS

The article highlights the problem of the effectiveness of Internet networks as an agency for the distribution of manipulative information, which, with the help of a set of virtual introjects, subconsciously shapes a person's worldview orientations, activates the internalization of his inauthentic aberrational judgments and beliefs, promotes the choice of distorted priorities, which negatively affects the socialization of young people in modern times.

***The purpose of the article** is to be aimed at highlighting the problem of influencing young people, social networks as an innovative platform for promoting the virtual genesis of social development and a powerful mediator in youth socialization, as well as enriching scientific content in the field of social philosophy.*

***Research methods:** analysis of philosophical, psychological literature to determine the conceptual-categorical apparatus of the researched issues and substantiation of the theoretical foundations of the research. The methodological resource of the article is a set of general scientific methods: phenomenological, structural-functional analysis, induction, deduction, synthesis, as well as general philosophical extrapolation of current trends and sociological methods (questionnaire, sociometry, correlation-regressive analysis).*

***The results.** The analysis of research scientific ideas of modern authors helped to expand the idea of mediation of social interaction, transferring it to another communicative environment, which leads to a decrease in emotional sensitivity and loss of emotional intelligence of users. At the same time, the entertaining essence of the network, its illusory nature, conventionality, and simulativeness deprive exponents of the process of critically considering the consequences of their actions. The study of various forms of aggression in social networks contributed to the understanding of deviant behavior of encouraged persons as a set of conceptually different psychological and social sub-phenomenon. The result of our research shows that social media leads to social isolation that can cause several effects such as physical, social, emotional and mental issues on youths. This can lead to depression, anxiety, and many other problems.*

Solving this problem requires the consolidation of the actions of scientists, heads of the state apparatus, teachers, psychologists, and parents, as it should include a comprehensive approach and implement a step-by-step algorithm: improvement of the nationwide conceptual counteraction to social deviations on the Internet; increasing the level of media literacy of young people, parents, and pedagogical workers, forming their competence and culture in this aspect, as well as correct life values and worldview orientations.

The problem under investigation requires additional scientific study and further discussions within the research community before any definitive conclusions can be drawn. While the current evidence provides some insights, there are still many unresolved questions and areas of uncertainty that necessitate more in-depth analysis and debate.

Moreover, the implications of this problem span multiple fields, so extensive dialogue and synthesis of knowledge across disciplines will be required. Scientific norms of skepticism, rigor, and openness to revising conclusions in light of new evidence must guide this process.

***Key words:** social networks, virtual genesis, virtualization, virtual introjects, media cultural space, digitalized society, interpersonal relations, worldview, values.*